

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/179/2022
Identifikačné číslo spisu:	1114227987
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1114227987.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Q. V., Q., X. XXX, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o zaplatenie 34.247,89 eura s príslušenstvom, v súčasnosti vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-12C/185/2014 (pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C/185/2014), o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2022 sp. zn. 16Co/145/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. februára 2022 č.k. 16Co/145/2020-296 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 08. júla 2020, č.k. 12C/185/2014 - 238, konanie v časti o zaplatenie istiny 34.247,89 eura zastavil (výrok I.) a žalobu v časti úroku z omeškania zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia poukázal jednak na to, že predmetné konanie proti žalovanému 1/ bolo uznesením z 09. septembra 2015, č. k. 12C/185/2014-79, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) z 21. decembra 2016, č. k. 2Co/361/2015-99, zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ako i na podanie doručené súdu prvej inštancie dňa 23. januára 2020, ktorým žalobca vzal späť žalobu v časti o zaplatenie istiny 34.147,89 eura z dôvodu, že Krajský súd v Žiline, po právoplatnom skončení disciplinárneho konania, mu vyplatil nárokovanú istinu v rozsahu čistého platu vo výške 25.909,87 eura.

1.2. Vychádzajúc z ustanovení § 3 ods. 1, ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) dospel súd prvej inštancie k záveru, že nie je splnená základná podmienka pre priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to podmienka zrušenia alebo zmeny právoplatného rozhodnutia príslušným orgánom pre jeho

nezákonnosť, preto žalobu zamietol. Podľa názoru súdu prvej inštancie však v konaní nebola preukázaná ani podmienka škody, pretože nárok uplatnený žalobcom vo výške 34.247,89 eura bol mzdovým nárokom za obdobie dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, ktorý je nárokom vyplývajúcim zo zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) a nie je možné ho subsumovať pod ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z.

1.3. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že rozhodnutie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z XX. Z. XXXX č. XXXXX/XXXX-XX o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu žalobcu bolo zrušené rozhodnutím ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky z XX. A. XXXX č. XXXXX/XXXX/XX/X v zmysle § 22 ods. 6 zákona č. 385/2000 Z. z. a žalobca sa dňa XX. B. XXXX znovu ujal funkcie sudcu na Krajskom súde v Žiline. Dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu žalobcu tak trvalo od XX. Z. XXXX do XX. B. XXXX, pričom žalobcovi za uvedené obdobie na základe oznámenia Krajského súdu v Žiline zo 16. marca 2009 patril v zmysle § 22 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. plat vo výške 30 % základného platu v zmysle platového dekrétu Spr. 7137/2008-Oú z 09. apríla 2008, ktorý sa zvyšoval o 10 % základného platu na každé vyživované dieťa, najviac však do výšky 50 % základného platu. Pritom v konaní bolo jednak nesporné, že žalobcovi za obdobie dočasného prerušenia výkonu funkcie sudcu nebolo vyplatených celkom 34.247,89 eura (základný funkčný plat, funkčný príplatok, paušálna náhrada a ďalší plat), ako aj to, že napriek tomu, že rozhodnutie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu žalobcu č. XXXXX/XXXX-XX bolo rozhodnutím ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky č. XXXXX/XXXX/XX/X zrušené, Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 05. apríla 2012, č. k. 1S/178/2009-131, uvedené rozhodnutie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. XXXXX/XXXX-XX v spojení s rozhodnutím Súdnej rady z 08. septembra 2009 č. XXX zrušil ako nepreskúmateľné a vec vrátil Súdnej rade Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

1.4. Ďalej dôvodil, že žalobca po právoplatnosti tohto rozsudku dňa 03. júla 2012, uplatnením nároku na doplatenie funkčného platu a urgenciou uplatnil u predsedníčky Krajského súdu v Žiline nárok na doplatenie funkčného platu za obdobie od XX. Z. XXXX do XX. B. XXXX vo výške 34.247,89 eura. Krajský súd v Žiline doplatok funkčného platu žalobcovi uhradil až po skončení disciplinárneho konania rozhodnutím zo 16. marca 2016 sp. zn. 2Ds/2/2014, právoplatným dňa 09. mája 2016, vo výške 25.909,87 eura, a to dňa 10. júla 2016. Nesporné tiež bolo, že žalobca po rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave rozsudkom z 05. apríla 2012, č. k. 1S/178/2009-131, doručil dňa 16. apríla 2014 Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa § 15 zákona č. 514/2013 Z. z., ktorá mu vznikla v dôsledku rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z XX. Z. XXXX č. XXXXX/XXXX-XX o dočasnom pozastavení funkcie sudcu vyplácaním len 50 % funkčného platu, nevyplatením ďalších plátov a nerealizovaním platového postupu, v sume 34.247,89 eura. Oznámením o vybavení podania a oznámením o výsledku predbežného prerokovania nároku na náhradu škody zo 17. júla 2014, mal súd prvej inštancie za to, že žalovaný uplatnený nárok žalobcu predbežne podľa zákona č. 514/2003 Z. z. neprerokoval z dôvodu, že ide o mzdový nárok, ktorý si musí žalobca uplatniť voči svojmu osobnému úradu.

1.5. So zreteľom na skutočnosť, že uvedený mzdový nárok žalobcovi teda vyplatil iný subjekt ako žalovaná, a to po právoplatnom skončení disciplinárneho konania z 10. júla 2016 sp. zn. 2Ds/2/2014 vo výške 25.909,87 eura, preto nemohlo prísť k omeškaniu žalovaného. Žalovaná pritom nebola na vyplatenie funkčného platu žalobcu za obdobie jeho dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu od 0X. Z. XXXX do XX. B. XXXX pasívne legitimovaná, nakoľko podľa § 88 zákona č. 385/2000 Z. z. plat sudcovi vypláca jeho osobný úrad.

2. Na odvolanie žalobcu odvolací súd rozsudkom z 22. februára 2022, č.k. 16Co/145/2020-296, v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo Civilný sporový poriadok“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny (výrok I.) a zároveň žalovanej priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. V súvislosti s podstatnou argumentáciou žalobcu odvolací súd podotkol, že sa jedná o nedôvodnú argumentáciu, a to s poukazom na správne vyhodnotenie skutkových a právnych okolností vedúcich k zamietnutiu žaloby. Súd prvej inštancie v preskúmvanej veci vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby, ako aj na posúdenie

relevantnosti tvrdení žalobcu na podporu podanej žaloby a žalovanej prednesených na jej obranu. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 191 ods. 1 CSP súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správny právny záver o nedôvodnosti žalobcom uplatňovaného nároku voči žalovanej, ktorého sa žalobca domáhal titulom náhrady škody spôsobenej štátom pri výkone verejnej moci.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a v nadväznosti na ťažiskovú námietku žalobcu o ním tvrdenej nezákonnosti rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z XX. Z. XXXX č. XXXXX/XXXX-XX, ktorú súd prvej inštancie neakceptoval, tiež uviedol, že v posudzovanej veci ide o uplatnenie kasačného princípu v správnom súdnictve v súlade s jeho princípmi a zákonnou úpravou uvedenej v 5. časti zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) účinnom do 30. júna 2006.

2.3. V tejto súvislosti poukázal i na časť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu z 05. apríla 2012, č. k. 1S/178/2009-131, v ktorom uviedol, že nepredložením originálneho administratívneho spisu žalovanej Súdnej rady Slovenskej republiky bolo súdu znemožnené preskúmať dôvodnosť žalobcom uplatnených námietok v súdnom konaní; z tohto dôvodu bolo potrebné považovať napadnuté rozhodnutia správneho orgánu za nepreskúmateľné. Nepredložením žurnalizovaného a úplného administratívneho spisu žalovaná súdu znemožnila preskúmať jej postup v konaní ako i dodržanie podmienok súdneho konania (včasnosť podanej žaloby). Dodržanie, či porušenie zákonného postupu pri prejednaní predmetnej veci správnym orgánom bolo možné zistiť len z úplného administratívneho spisu, obsahujúceho i originálne doklady o doručení písomností správneho orgánu účastníkom.

2.4. Odvolací súd mal preto za to, že súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku dospel k správne právnemu názoru vo vzťahu k nesplneniu podmienky zrušenia rozhodnutia pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom, ktorá priamo vyplýva z § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a uvedené právne závery boli ako ústavne akceptovateľné aprobované posúdením Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. II. ÚS 437/2008 a III. ÚS 97/2010.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, ako i z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) videl v nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia súvisiacej jednak s jeho nedostatočným zdôvodnením prezentovaným najmä v bodoch 30. a 31., ako aj s nevysporiadaním sa s podstatnou námietkou žalobcu ohľadom oprávnenosti preskúmania zákonnosti zrušených správnych rozhodnutí súdom prvej inštancie v rámci konania o náhrade škody. Mal za to, že argumentačná časť rozhodnutia obsahuje len všeobecné formulácie bez jasnej a jednoznačnej odpovede na určujúce právne otázky zdôraznené aj v odvolaní podanom dovolateľom. V tejto súvislosti poukázal na body 11. až 35. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Podľa žalobcu z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vôbec zrejmé ako sa vysporiadal s námietkou popretia ústavného práva podľa čl. 46 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a s námietkou faktického odignorovania právoplatného rozhodnutia súdu o zrušení rozhodnutia o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. Súd prvej inštancie predmetné otázky nevysvetlil a odvolací súd sa iba stotožnil s jeho rozhodnutím a neposkytoval odpovede na všetky odvolacie námietky žalobcu zásadného významu. V nadväznosti na namietanú nepreskúmateľnosť spočívajúcu v neúmerne a neefektívne rozsiahlom spôsobe odôvodňovania súdnych rozhodnutí tiež upriamil pozornosť na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 7Cdo/68/2013 a 6Cdo/29/2017.

3.2. Nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) namietal pri riešení otázky „Je v súlade s materiálным nazeraním na obsah pojmu právny štát nepriznanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci pre nesplnenie podmienky zrušenia rozhodnutia pre nezákonnosť, pokiaľ bolo rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bez akýchkoľvek pochybností došlo k do zásahu do základných práv (sudcu), zrušené pre nepredloženie administratívneho spisu, resp. pre nepreskúmateľnosť a v ďalšom štádiu zostal správny orgán nečinný, t. j. nevydal žiadne ďalšie rozhodnutie?“. V tejto súvislosti poukázal na záver súdov nižšej inštancie, že zrušenie správneho rozhodnutia z dôvodu nepredloženia správneho spisu súdu nie je zrušením správneho rozhodnutia pre nezákonnosť, ktorý považuje za

nesprávny. Podľa dovolateľa rozhodnutie vydané v správnom súdnictve bolo rozhodnutím, ktoré zrušilo rozhodnutie orgánu verejnej správy (rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu) s účinkami ex tunc, t. j. nastal stav akoby takéto rozhodnutie nebolo vôbec vydané. Všetky súvisiace otázky a postupy sa zrušením rozhodnutia o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu v správnom súdnictve dostali do pozície contra legem. Východiskovým právnym podkladom dotknutých postupov totiž bola existencia rozhodnutia o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. Preto ak by sa prijal výklad prezentovaný nižšími súdmi formalisticky trvajúci na zrušení rozhodnutia orgánu verejnej moci pre nezákonnosť, ktorého prieskum dotknutý subjekt (v danom prípade žalobca) vlastnou procesnou iniciatívou nemôže dosiahnuť, potom by bolo nutné hovoriť o naplnení v právnom štáte neakceptovateľného záveru - Summum ius summa saepe iniuria (najdôslednejšie právo je najväčším bezprávím).

4. Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu nestotožnila s argumentáciou žalobcu a navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo/132/2013, sp. zn. 3Cdo/18/2013, sp. zn. 4Cdo/280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/209/2015).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

13. V preskúmvanej veci, vychádzajúc z obsahu dovolania, žalobca v podstatnom namieta nedostatok riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku v tom, že odvolací súd neodôvodnil ústavnú udržateľnosť záveru, že zrušenie správneho rozhodnutia pre nepredloženie správneho spisu nie je zrušením pre nezákonnosť správneho rozhodnutia, teda že akýkoľvek správny orgán môže akýmkoľvek spôsobom zasiahnuť do práv „každého“ a neponesie za svoje rozhodnutie žiadnu zodpovednosť, pokiaľ svoje rozhodnutie riadne neodôvodní alebo neumožní jeho vecný prieskum odmietnutím predloženia súvisiaceho materiálu. Podľa dovolateľa nepostačoval poukaz odvolacieho súdu na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 437/2008 a III. ÚS 97/2010, pretože odvolací súd sa vôbec nevysporadúva s osobitnou skutočnosťou tejto veci, že dovolateľ nemal žiadnu možnosť uplatniť účinné právne prostriedky prislúchajúce konaniu pred správnym orgánom, pretože správny orgán zostal nečinný a nové obdobné rozhodnutie nevydal. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadaval s námietkou dovolateľa podľa ktorej súd rozhodujúci o náhrade škody nie je oprávnený preskúmať zákonnosť zrušených správnych rozhodnutí ani zákonnosť zrušujúceho rozhodnutia v správnom konaní. V zmysle § 6 ods. 1 druhá veta zákona č. 541/2003 Z.z. je podľa dovolateľa rozhodnutím príslušného orgánu o zákonnosti rozhodnutia viazaný, pričom z výroku I. rozsudku krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1S/178/2009 z 05. apríla 2012 vyplýva, že rozhodnutie ministra spravodlivosti o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu a nadväzujúce rozhodnutie Súdnej rady Slovenskej republiky boli zrušené.

14. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní všetkých rozhodných dôkazov a ich vyhodnotení zistia riadne skutkový stav a po správnom výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že by boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a tým aj podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

14.1. K porušeniu tohto práva tak môže dôjsť aj tým, že nižšie súdy nezaujímú žiadne stanovisko k predloženým rozhodnutiam ústavného súdu či najvyššieho súdu, alebo že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/07), alebo ak je výklad a použitie príslušných zákonných ustanovení v rozpore s princípmi ústavnosti a spravodlivosti.

14.2. V takýchto prípadoch podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa Civilného sporového poriadku. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

15. Najvyšší súd pripomína, že jedným zo základných atribútov právneho štátu a medzi jeho základné

hodnoty patrí neodmysliteľne princíp právnej istoty [čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavy (ďalej len „ústavy“)], ktorej neopomenuteľnou súčasťou je aj dôvera jednotlivca v rozhodovaciu činnosť súdov.

16. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

17. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že odvolací súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany práva na spravodlivý proces, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma strane sporu možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces (čo zakladá vadu konania podľa § 431 ods. 1 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

19. V odvolacích konaniach sa umožňuje odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch síce stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď späťnosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstoí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. Ak ale o takýto prípad (nedoplniteľnosti) nepôjde, z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bude mať význam ako udržiavateľnosť dopĺňujúcej argumentácie tohto súdu samej osebe, tak i to, či sa doplnenie nedostane do takého rozporu s argumentáciou súdu prvej inštancie, označenou odvolacím súdom za akceptovanú v plnom rozsahu, pri ktorého existencii by už reálne o splnení podmienok § 387 ods. 2 CSP nemožno hovoriť (ale do úvahy by prichádzala len možnosť, že správnou môže byť nanajvýš - pokiaľ vôbec - argumentácia len jedného z oboch nižších súdov).

20. Podľa názoru dovolacieho súdu sa v prejednávanej veci nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) v rozsudku odvolacieho súdu jednoznačne vyskytli.

21. Z rozhodnutí oboch nižších súdov vyplýva zamietnutie nároku žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 25.909,87 eura od 23. júla 2014 do 10. júla 2016.

21.1. Prvoinštančný súd dôvodil tým, že: „vykonaným dokazovaním, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/178/2009-131 zo dňa 05. 04. 2012, uvedeným v odseku 23., mal súd za preukázané, že rozhodnutie ministra spravodlivosti SR č. XXXXX/XXXX-XX zo dňa XX. XX. XXXX., ktoré žalobca označil za nezákonné, súd zrušil ako nepreskúmateľné, nie ako nezákonné. Zákonnosť uvedeného rozhodnutia pre nepredloženie administratívneho spisu preskúmaná nebola... nie je splnená základná podmienka pre priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 541/2003, podmienka zrušenia alebo zmeny právoplatného rozhodnutia príslušným orgánom pre jeho nezákonnosť...”

21.2. Odvolací súd odpovedal žalobcovi na predmetnú odvoláciu argumentáciu (bod 16.) stotožnením sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu, a na zdôraznenie správnosti napadnutej časti rozhodnutia sa obmedzil na nasledovné: "...v posudzovanej veci ide o uplatnenie kasačného princípu v správnom súdnictve v súlade s jeho princípmi a zákonnou úpravou uvedenej v 5. časti Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. 06. 2006"... "súd prvej inštancie dospel k správne právnemu názoru vo vzťahu k nesplneniu podmienky zrušenia rozhodnutia pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom, ktorý priamo vyplýva z § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a uvedené právne závery boli ako ústavne akceptovateľné arobované posúdením Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. II. ÚS 437/2008 a III. ÚS 97/2010."

22. Podľa dovolacieho súdu v danom prípade neboli naplnené zákonné podmienky pre umožnenie odvolaciemu súdu v odôvodnení rozsudku iba stotožniť sa s výkladom podľa súdu prvej inštancie, vedome tým preberajúc zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie, pretože z jeho dôvodov nevyplýva kvalifikované vysporiadanie sa so zásadnou argumentáciou žalobcu stručne zhrnutou v bode 13. tohto odôvodnenia. Nedostatočnosť, resp. absencia vyčerpávajúcej argumentácie nastolenej právnej problematiky žalobcu spočíva v súdom prvej inštancie odôvodňovaní záveru, že zrušenie správneho rozhodnutia pre nepredloženie správneho spisu nie je zrušením pre nezákonnosť správneho rozhodnutia z pohľadu ústavnej udržateľnosti tohto záveru podrobne predostretej v odvolaní žalobcu. Odvolací súd svoje závery považoval za ústavne akceptovateľné iba odkazom na konania pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 437/2008 a III. ÚS 97/2010. Dovolací súd uvádza, že v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 437/2008 ústavný súd neriešil otázku, či správne rozhodnutie zrušené všeobecným súdom pre nepreskúmateľnosť spočívajúcu v nepredložení správneho spisu, je alebo nie je nezákonným rozhodnutím. V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 97/2010 ústavný súd v podstatnom uvádza: „Pre potreby objektívneho konštatovania nezákonnosti správneho rozhodnutia musí mať príslušný všeobecný súd možnosť oboznámiť sa podrobne s priebehom správneho konania, ktoré predchádzalo vydaniu žalobou napadnutého správneho rozhodnutia. Pre tento účel Občiansky súdny poriadok ustanovuje povinnú súčinnosť žalovaného správneho orgánu v zmysle § 250d ods. 1 OSP . Pokiaľ súdu takáto súčinnosť poskytnutá nie je, je povinný napadnutie správneho orgánu zrušiť pre jeho nepreskúmateľnosť. V takomto prípade teda nedochádza ku konštatovaniu nezákonnosti správneho rozhodnutia, avšak zrušenie rozhodnutie pre nepreskúmateľnosť v žiadnom prípade neprezumuje ani zákonnosť napadnutého správneho rozhodnutia, ako to tvrdí sťažovateľ. Nemožnosť objektívne posúdiť súlad napadnutého správneho rozhodnutia s právnym poriadkom je dôvodom uplatnenia kasačného princípu v správnom súdnictve bez súčasného konštatovania nezákonnosti rozhodnutia. Zrušenie správneho rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť v rámci výkonu správneho súdnictva je prostriedkom otvárajúcim možnosť účastníkom správneho konania uplatniť účinné právne prostriedky prislúchajúce konaniu pred správnym orgánom podľa správneho poriadku". Odvolací súd sa však nezaoberal takým aspektom veci podľa ktorej žalobca nemal možnosť účinne uplatniť právne prostriedky po zrušení správneho rozhodnutia, pretože správny orgán zostal nečinný a nevydal nové správne rozhodnutie. K podstatnej námietke žalobcu, že súd rozhodujúci o náhrade škody nie je oprávnený preskúmať zákonnosť zrušených správnych rozhodnutí ani zákonnosť zrušujúceho rozhodnutia v správnom súdnom konaní, vychádzajúc

zo zákonnej úpravy ust. § 6 ods. 1 druhá veta zákona č. 514/2003 Z.z. z ktorej vyplýva viazanosť rozhodnutím príslušného orgánu o zákonnosti rozhodnutia, sa odvolací súd nevyjadril. Uvedená relevantná argumentácia žalobcu bezvýhradne vyžadovala, aby práve odvolací súd (keďže tak neurobil už súd prvej inštancie) poskytol naozaj pádne a dostatočne presvedčivé argumenty na podporu potvrdzujúceho výroku svojho rozhodnutia. Odvolací súd si pritom danú povinnosť nesplnil, keďže žalobcovi neposkytol odpoveď na jeho zásadnú odvolaciu argumentáciu, poukázal výlučne na dostatočné skutkové a právne zdôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie.

23. V preskúmvanej veci vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolací súd uvádza, že nevysporiadaním sa s podstatnými námietkami žalobcu, došlo k porušeniu práva v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na publikované stanovisko najvyššieho súdu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je pre právnu prax použiteľné aj po 01. júli 2016, v zmysle ktorého (okrem iného) platí, že výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

24. Z judikatúry ESLP, ako aj ústavného súdu vyplýva, že nie na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07).

25. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej zmätočnosťnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (t. j. námietkami dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. Totiž v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritornému dovolaciemu prieskumu (pozri 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

26. Konštatovaným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 ods. 1 CSP, preto napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.